

Když udělám chybu, je to třeba říct...

smis-lab.cz/2024/07/27/kdyz-udelam-chybu-je-to-treba-ricit

27. 7. 2024

Jaroslav Janošek, Tomáš Fürst a Arnošt Komárek

Tvrzení v nadpisu je něco, co jsme od zodpovědných činitelů dlouho neslyšeli. To ale neznamená, že bychom heslo doktora Uzla „*Zatloukat, zatloukat, zatloukat!*“ považovali za správné i ve vědě, proto zatloukat nebudeme a chybu přiznáme.

V článku „[Lekce z covidové logiky](#)“ i v [podcastu](#) Angeliky Bazalové jsme mluvili o registrační studii Astry Zenecy, v níž je následující tabulka:

End point values	AZD1222	Placebo
Počet lidí ve skupině	21587	10793
Podezření na závažný vedlejší účinek	621	136

Na základě této tabulky to vypadá, že závažné vedlejší účinky jsou po vakcíně asi pětkrát častější než v placebo skupině a této iluzi jsme podleli i my. Proč iluzi? Protože navzdory této prezentaci dat je v další části protokolu napsáno, že skupiny, resp. jednotliví účastníci studie nebyli sledováni stejně dlouho. Je tam též uveden počet člověkolet v jednotlivých skupinách. Ten je opět přibližně pětkrát vyšší ve vakcinované skupině než ve skupině, která dostala placebo. Jinými slovy, většina lidí, kteří dostali placebo, se časem naočkovala, a zmizela tak ze sledovací skupiny. Počet nežádoucích účinků se tak nedá jednoduše vztahovat na počet lidí ve skupině. Řádné srovnání obou skupin by bylo možné na základě dat obsahujících navíc informaci o okamžicích (časech) nežádoucích účinků u jednotlivých účastníků a též informaci o délce sledování každého z nich. Taková data v tuto chvíli bohužel nejsou veřejně dostupná.

Škoda, že informace o různých dobách sledování jednotlivých účastníků nebyla uvedena přímo v dané tabulce, bylo by to méně matoucí. Přesto jsme si toho měli všimnout. Proto se za naši zavádějící interpretaci omlouváme a uvádíme zde naši chybu na pravou míru.